

Kulturdepartementet
Endast per e-post
ku.remissvar@regeringskansliet.se

Remissvar över delbetänkandet Rätt mottagare Demokrativillkor och integritet (SOU 2021:66)

(Ert dnr Ku 2021/01812)

Revisorsinspektionen har följande synpunkter på förslagen i delbetänkandet.

Revisorsinspektionen ser positivt på att bl.a. uppgifter om antal medlemmar och andel medlemmar som anges i en ansökan om stöd ska granskas av en kvalificerad revisor. I remissen föreslås att bestämmelsen får följande lydelse, ”Tillförlitligheten av uppgifter om medlemsantal eller andel medlemmar som anges i en ansökan om stöd ska intygas av en auktoriserad eller godkänd revisor.”¹ Detta väcker frågan om vilken granskning som revisorn förväntas göra.

En revisors granskningsuppdrag kan normalt delas upp i *bestyrkandepuppdrag* och *övriga granskningsuppdrag*. God revisionssed är den rättsliga standard som reglerar hur en revisor ska utföra olika typer av bestyrkandepuppdrag. Sådana uppdrag kan genomföras med olika grad av säkerhet – rimlig säkerhet (revision), eller begränsad säkerhet (översiktlig granskning).² Därtill kan en revisor utföra övriga granskningsuppdrag, som inte mynnar ut i ett bestyrkande. För de olika uppdragen gäller följande standarder.

¹ Vad som nedan sägs är tillämpligt även på den föreslagna bestämmelsen om revisorsgranskning av ett trossamfunds uppgifter om antal betjänade som är bosatta i Sverige.

² International Auditing and Assurance Standards Boards (IAASB) ramverk. Internationellt ramverk för bestyrkandepuppdrag och branschorganisationen FAR:s ramverk Ramverk för utförande av granskningsuppdrag i Sverige.

	Finansiell	Icke-finansiell
Bestyrkandeuppdrag	<i>Tillämpbar standard</i>	<i>Tillämpbar standard</i>
-med rimlig säkerhet	ISA ³	ISAE ⁴
-med begränsad säkerhet	ISRE ⁵	ISAE
Övriga granskningsuppdrag		
Iakttagelser, inget bestyrkande	SNT 4400 ⁶	SNT 4400

En viktig förutsättning för att det ska vara möjligt för en revisor att göra ett uttalande med ett bestyrkande, oavsett om det är med rimlig säkerhet eller begränsad säkerhet, är att det finns ett lämpligt ramverk till ledning för hur det aktuella företaget ska upprätta sin redovisning (exempelvis utgör årsredovisningslagen [1995:1554] och god redovisningssed så som den kommer till uttryck genom allmänna råd från Bokföringsnämnden det tillämpliga redovisningsramverket för årsredovisningar i icke-finansiella företag). Ramverket utgör då de kriterier som revisorn mäter och värderar mot. Utan ett tillämpligt ramverk finns inte förutsättningar för revisorn att uttala sig med ett bestyrkande.

De övriga granskningsuppdragen skiljer sig från bestyrkandeuppdragen på så sätt att denna typ av granskning inte är styrd av att revisorn självständigt ska bedöma föremålet för granskningen utifrån principerna om risk och väsentlighet. Yttrandet blir då enbart en sammanställning över genomförda granskningsåtgärder och gjorda iakttagelser, utan några slutsatser kring den genomförda granskningen. Ett uppdrag att utföra sådan granskning enligt en särskild överenskommelse är lämpligt om resultatet från granskningen enbart har en motpart – uppdragsgivaren.⁷ För denna typ av granskning går det

³ International Standard on Auditing.

⁴ International Standard on Assurance Engagements.

⁵ International Standard on Review Engagements.

⁶ Uppdrag att utföra granskning enligt särskild överenskommelse rörande finansiell information.

⁷ Det kan nämnas att det pågår ett internationellt arbete inom IAASB med att omarbete SNT 4400 (inklusive frågan om eventuellt flera motparter).

att använda standarden SNT 4400 (oavsett om det rör sig om granskning av finansiell information eller icke-finansiell information).

Av god revisionsred följer att en revisor som skriftligen intygar uppgifter i den handling som revisorn avger måste vara tydlig med vilken typ av granskning som hans eller hennes yttrande eller uttalande baseras på och, i förekommande fall, med vilken grad av säkerhet som uttalandet görs. Det är annars svårt för en läsare att bedöma intygets värde.

I förevarande fall är det fråga om granskning av icke-finansiell information. Det bör enligt Revisorsinspektionens mening klart framgå vilken typ av granskning som förutsätts. Enligt det remitterade förslaget ska revisorn intyga tillförlitligheten av lämnade uppgifter. Revisorsinspektionen anser inte att detta ger någon tydlig anvisning om vad som förväntas av revisorn. Denna fråga bör därför behandlas ytterligare inom den fortsatta beredningen av ärendet.

Såvitt kan utläsas av förslaget förefaller möjligen de granskningsåtgärder som föreslås, i praktiken, ligga nära ett övrigt granskningsuppdrag som motsvarar granskning utförd enligt standarden SNT 4400. Denna typ av granskning möjliggör inte att revisorn lämnar något uttalande med begränsad eller rimlig säkerhet, utan revisorn rapporterar enbart sina iakttagelser baserade på överenskomna granskningsåtgärder. Om en sådan granskning är vad som avsetts i det remitterade förslaget vill Revisorsinspektionen framhålla vikten av att de specifika granskningsåtgärder som revisorn ska vidta ytterligare klargörs i lag eller förordning. Se exempelvis förordningarna om omställningsstöd där det anges vilka uppgifter i företagets ansökan som revisorn ska yttra sig över och även vad som avses med vissa begrepp i det sammanhanget, såsom fasta kostnader. Därtill har branschorganisationen FAR i samarbete med Skatteverket utarbetat en mall för revisorns rapportering i detta fall. Dessa frågor bör också behandlas ytterligare inom den fortsatta beredningen av ärendet.

I sammanhanget kan även påtalas att kravet på ett skriftligt yttrande från en auktoriserad eller godkänd revisor också kommer medföra en kostnad för den organisation som söker stöd. Revisorsinspektionen noterar att frågan om kostnad för revisorsyttrandet också diskuterats i förslaget. Revisorsinspektionen vill fästa uppmärksamhet vid att kostnaden för yttrandet kan komma att påverkas dels av huruvida organisationen har en revisor sedan tidigare (och sedan tidigare reviderade räkenskaper och förvaltning), dels av den omfattning av granskning som efterfrågas från revisorn. Ett högt krav på säkerheten i uttalandet från revisorn kommer innebära ökade kostnader för revisorns vidtagna

åtgärder. Vad gäller det remitterade förslaget bedömer Revisorsinspektionen att det sannolikt kommer att innebära kostnader för revisorsyttrandet i ett prisspann över de kostnadsramar som diskuteras i förslaget.

I ljuset av det ovan nämnda kan också tidsaspekten kort nämnas som en ytterligare omständighet som kommer påverkas beroende på val av revisorns granskning. En högre grad av säkerhet i granskningen kommer att vara mer resurskrävande både för berörda organisationer som ska ta fram nödvändigt underlag och för de revisorer som ska genomföra granskningen.

De skriftliga yttranden, som här är aktuella, riskerar att vara av varierande utformning och innehåll. För att säkerställa en i sammanhanget passande utformning av yttrandena och för att begränsa den osäkerhet som beskrivits ovan gällande granskningens omfattning anser Revisorsinspektionen att en vidare diskussion bör föras med FAR. Det tas också höjd för ett sådant synsätt i remissen.

Vad gäller frågan om framtagande av blanketter, som berörs i remissen, bedömer Revisorsinspektionen att det inte är lämpligt att myndigheten bistår med det, bl.a. mot bakgrund av rollen som tillsynsmyndighet. De krav som lagstiftaren avser att ställa på revisorns granskning och de eventuella blanketter eller dokument som är kopplade till bidragssökande organisation och revisorns rapport bör förhålla sig till den standard, t.ex. SNT 4400, som granskningen ska utföras enligt. Om så inte är fallet riskerar det att uppstå tolkningssvårigheter kring vilka krav som kan ställas på revisorn i efterhand och i ett externt perspektiv.

Revisorsinspektionen utvecklar gärna det som sägs ovan och står i övrigt till förfogande för vidare diskussioner.

Övriga synpunkter

I förslaget framförs ett resonemang om att personuppgifter, som kan vara känsliga, genom att behandlas hos en revisor, och inte hos den bidragsbeslutande myndigheten, därmed inte blir allmänna handlingar. Denna fråga har, som framhålls i förslaget, betydelse ur flera perspektiv; friheter och rättigheter, offentlighet och sekretess samt personuppgiftsskydd. I detta sammanhang önskar Revisorsinspektionen påpeka att det inte kan uteslutas att myndigheten i ett tillsynsärende kan få ta del av känsliga personuppgifter, t.ex. vissa typer av medlemsregister. I den fortsatta beredningen av ärendet bör det därför övervägas om de sekretessbestämmelser som berör Revisorsinspektionen i detta sammanhang, se främst

30 kap. 17 och 23 §§ i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), är tillräckliga och ändamålsenliga för att tillvarata av lagstiftaren beaktansvärda skyddsintressen.

Beslut om detta yttrande har fattats av myndighetschefen Per Johansson i närvaro av chefsjuristen Anders Ahlgren, chefsrevisorn Anna-Karin Brusck Rönqvist, revisionsdirektören Patrik Israelsson samt avdelningsdirektören Philip Lagerling som har föredragit ärendet.

Per Johansson

Philip Lagerling